

Asia: VN/20253/2024

Lausuntopyyntö: Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Wärtsilän kommentit Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraporttiin

Tarjouskilpailun pisteyttämisperusteet painottavat liikaa hintaa

Wärtsilä toteaa, että työryhmän ehdottamat tarjouskilpailun pisteyttämisperusteet antavat liikaa painoarvoa hinnalle. On sinänsä perusteltua, että hinnalla on suurin painoarvo, mutta 80 prosentin painotus tarkoittaa käytännössä, että hinta lähes yksinomaan määrittelee voittavat tarjoukset, eivätkä sijainti tai kyvykkyydet tule todellisuudessa riittävästi huomioiduiksi voittavia tarjouksia ja teknologioita valittaessa. Jotta myös näillä energiajärjestelmän kannalta tärkeillä kriteereillä olisi käytännön vaikutusta tarjousten arvioinnissa, tulisi hinnan painoarvo alentaa esimerkiksi 50-60 prosenttiin.

Esimerkki pisteytyksestä ja hinnan ylisuuresta painoarvosta

Työryhmän ehdotuksen mukaan edullisin tarjous saa 80 pistettä ja muut tarjoukset pisteytetään kääntäen suhteessa tähän edullisimpaan tarjoukseen. Malli vaikuttaa epärealistiselta suosien liian voimakkaasti kulutusjoustoja tai muuta hyvin alhaisen hinnan omaavaa joustoa. Onko siis todella tarkoitettu, että mikäli halvin tarjous (esim. kulutusjousto) tarjoaa joustoa hinnalla 0,1 €/kW (= 80p), niin tällöin 50 €/kW hintaa tarjoava jousto (esim. sähköntuotanto) saisi ainoastaan $80 \cdot (0,1/50) = 0,16$ pistettä (ks. Liite 1.). Tällöinhän kävisi niin, että mikäli yksikin tarjous on lähellä nollaa, niin laskentakaava antaa todella matalat pisteet muille teknologioille. Tämä puolestaan vaarantaa energiajärjestelmän ja sähkön toimitusvarmuuden kannalta kriittisten tuotantoinvestointien toteutumisen, kuten jo edellä totesimme hinnan painoarvon hallitsevuutta koskien.

Wärtsilä ehdottaa vaihtoehtoisia lineaarisuuteen perustuvia laskentakaavoja

Wärtsilä kannattaa työryhmäraportissa esitetyn käänteisen pisteytyksen sijaan lineaarista pisteytystä – joko 1) matalimman ja korkeimman tarjouksen välillä tai vaihtoehtoisesti 2) matalimman tarjouksen ja etukäteen määritellyn hintakaton välillä. Tämän lausunnon liitteessä 1 ('Vaihtoehtoisia laskentakaavoja tarjousten pisteyttämiseen') on kuvattu eri teknologioiden mahdollisia tarjoushintoja ja niiden saamia pisteitä sekä raportin ehdottaman laskentakaavan mukaisesti että lisäksi tässä ehdottamamme kahden vaihtoehtoisen laskentakaavan mukaisesti. Kuten laskelmista ilmenee, lineaarisilla pisteytyksillä matalilla hintatarjouksilla olisi edelleen etulyöntiasema, mutta myös jonkin verran korkeammilla hintatarjouksilla olisi realistinen mahdollisuus voittaa, mikäli kyseiset tarjoukset saisivat korkeat lisäpisteet sijainnista ja/tai kyvykkyyksistä.

Kapasiteetin joustavuusvaatimukset ovat puutteelliset

Wärtsilä yhtyy Fingridin eriävän mielipiteen näkemykseen liittyen ostettavan kapasiteetin joustavuusvaatimuksiin. Nykyisellään lyhyen aikavälin jousto ei ole laisinkaan määrittävä kriteeri. Tuuli- ja aurinkovoiman lisääntyessä myös verkon reservivaatimukset kasvavat. Olisikin tarkoituksenmukaista, että uudella hankittavalla kapasiteetilla tai osalla hankittavasta kapasiteetista olisi kyvykkyys osallistua aFRR- ja mFRR-markkinoille.

Luku 7: Tukimallin mahdollinen vaihtoehtoinen toteuttaminen fossiiliset polttoaineet huomioiden

1) Polttoainevaihtoehdot siirtymäkaudella

Mikäli hankittavan kapasiteetin määrä olisi mainittu 800MW, voi tarvittavan polttoaineen määrä muodostua rajoitteeksi. Myös koko energijärjestelmän sekä sähkön riittävyyden ja toimitusvarmuuden kannalta olisi järkevää, että joustomekanismin alainen kapasiteetti voisi käyttää maakaasua siirtymäkauden ajan, kunnes synteettiset/vetypohjaiset sähköpolttoaineet tulevat laajemmin saataville ja niiden käyttö on kaupallisesti kannattavaa. Esimerkiksi kaasumoottorivoimalat ovat ns. future proof eli ne pystyvät käyttämään niin maakaasua kuin uusia kestäviä polttoaineita. Siirtymäkauden pituuden tulisi kuitenkin olla yhteneväinen Suomen hiilineutraalisuustavoitteiden kanssa vaarantamatta ilmastotavoitteiden saavuttamista.

2) Laajemman kapasiteettimekanismin käyttöönottoa tärkeä selvittää

Wärtsilä tukee aikomusta jatkoselvittää laajemman kapasiteettimekanismin käyttöönottoa Suomessa, jotta toimitusvarman kapasiteetin riittävä määrä varmistetaan.

--

Liite 1. Vaihtoehtoisia laskentakaavoja tarjousten pisteyttämiseen

Hinnan painoarvon lisäksi myös haettavan tuen määrän vaikutus pisteytykseen johtaa mielestämme ei-toivottuihin lopputuloksiin. Nykyinen laskentakaava, jossa "Edullisin tarjous saa 80 pistettä. Muut tarjoukset pisteytetään kääntäen suhteessa edullisimpaan tarjoukseen." johtaa tilanteeseen, missä suurin osa tarjouksista saa nolaa lähellä olevan pistemäärän. Mielestämme olisi järkevämpää, että pisteytys olisi lineaarinen – joko matalimman ja korkeimman tarjouksen välillä tai vaihtoehtoisesti matalimman tarjouksen ja etukäteen määritellyn hintakaton välillä.

Alla olevassa esimerkissä on kuvattu eri teknologioiden mahdollisia tarjoushintoja ja niiden saamia pisteitä raportin ehdottaman laskentakaavan mukaisesti. Lisäksi ehdotamme kahta vaihtoehtoista laskentakaavaa:

1. Lineaarinen laskentatapa ilman hintakattoa: Matalin tarjous saa 80 pistettä ja korkein tarjous saa 0 pistettä. Muut tarjoukset saavat pisteitä lineaarisesti näiden kahden pisteen välillä.
2. Lineaarinen laskentatapa, hintakatto esimerkinomaisesti 200 EUR/kW: Matalin tarjous saa 80 pistettä ja etukäteen määrättyllä kattohinnalla saadaan 0 pistettä. Muut tarjoukset saavat pisteitä lineaarisesti näiden kahden pisteen välillä.

(HUOM. Taulukko ja graafi eivät näy tässä formaatissa, lähetetään erikseen liitteenä.)

Teknologia- esimerkki	Tarjous €/kW	Alkuper. ehdotus	1. Line- aarinen	2. Lineaarinen hintakatolla (200 €/kW)
Kulutusjousto 1	0,1	80	80	80
Kulutusjousto 2	10	0,8	78	76
Kulutusjousto 3	20	0,4	76	72
Tehonkorotus	60	0,13	68	56
Moottori/turbiini	80	0,10	64	48
Pumppuvoimala	120	0,07	56	32
Bio-CHP	160	0,05	48	16
Ydinvoima	400	0,02	0	

Yllä olevasta taulukosta nähdään, että alkuperäisen laskukaavan mukaan lähes kaikki tarjoukset saisivat nolaa lähellä olevan pisteluvun, mikäli yksikin tarjous on matala. Tällöin huutokauppaan osallistuvat tarjoukset 10 €/kW ja 400 €/kW saisivat lähes saman pisteluvun, vaikka ensimmäistä tarjousta voidaan pitää matalahkona ja jälkimmäistä erittäin korkeana.

Tarkoituksenmukaisempaa olisi, että pisteet jakautuisivat lineaarisesti, esimerkiksi matalimman ja korkeimman tarjouksen mukaan. Tällöin erisuuruiset tarjoukset saisivat erisuuruisia pisteitä – kuten pitääkin. Toki tässä ehdotuksessa korkea tarjous ”venyttää” graafia, ja esimerkiksi 20 €/kW ja 50 €/kW tarjoukset saavat samaa kokoluokkaa olevat pisteet.

Toinen vaihtoehto olisi asettaa jonkinlainen hintakatto, ja jakaa pisteitä lineaarisesti matalimman tarjouksen ja hintakaton välillä (graafin vihreä / keskimäinen pistesuora). Tällöin yksittäinen matala tarjous tai yksittäinen korkea tarjous ei vääristäisi liikaa annettavia pisteitä. Matalilla hintatarjouksilla olisi edelleen etulyöntiasema, mutta myös jonkin verran korkeammilla hintatarjouksilla olisi realistinen mahdollisuus voittaa, mikäli kyseiset tarjoukset saisivat korkeat lisäpisteet sijainnista ja/tai kyvykkyyksistä.

Ohlström Mikael

Wärtsilä - Huom. Lausunrossamme oleva taulukko ja graafi eivät näy tuetussa formaatissa eikä ollut mahdollisuutta ladata lausuntoa liitetiedostona, joten toimitamme sen vielä erikseen TEM:ön.